

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.

Kvinnor kräver sin rätt i Aceh

I dag har det gått nästan två år sedan den ödesdiga tsunamivågen svepte in över Aceh. Mer än 230 000 människor fick sätta livet till. Än idag lever minst lika många under mycket primitiva förhållanden i temporära baracker eller tält. Men ur kaoset som följde flodvågen följde även ett historiskt fredsavtal (Memorandum Of Understanding) mellan representanter för den indonesiska regeringen och självständighetsrörelsen GAM den 15 augusti 2005. I juli 2006 lade den indonesiska regeringen slutligen fram ett förslag på en ny lag för Aceh baserat på fredsavtalet.

Stor utmaning

Med en avväpnad självständighetsrörelse och tillbakadragna indonesiska trupper står acehneserna i dag tillsammans med internationella organisationer och den indonesiska regeringen inför en stor utmaning. Under december och januari kommer Aceh att hålla sina första

lokala val någonsin som en del av fredsavtalet och genom detta få möjligheten att driva och skapa ett demokratiskt Aceh som främjar den inhemska kulturen och historien.

Inför det val som nu ska äga rum och den förvandling av vapen till politik som kontinuerligt måste ske som en del av fredsprocessen är det av största vikt att omvärlden tar ansvar genom att stödja freds- och demokratiarbetet, speciellt då det gäller det civila samhället, politikens hjärta. Professor Olle Törnqvist behandlade ämnet i en tidigare artikel i Merdeka, i vilken han betonade vikten av att just kombinera uppbyggnadsarbetet i Aceh med ett gediget freds- och demokratistöd samt träning i politiskt arbete. Det är just detta menar Törnqvist, som kan ge Aceh den demokratiska grund som fredsavtalet kan vila på.

Kvinnornas roll

Liksom i de flesta andra delar av världen består Acehs befolkning huvudsakligen av kvinnor. I uppbyggandet av en deltagande demokrati måste vi försäkra oss om att denna del av befolkningen ges politiskt inflytande. Stora resurser måste läggas på utbildning och involvering av kvinnor i samhällsbygget och de politiska grupperingar som nu formas.

Med vikten av FN-resolution 1325 i åtanke gav UNIFEM Aceh under augusti månad ut en rapport om kvinnors involvering i fredsprocessen och det fredsarbete som nu kvarstår för att föra Aceh mot ett demokratiskt och hållbart samhälle. Man ställde frågorna till vilken nivå kvinnor var involverade och till vilken utsträckning kvinnors åsikter togs tillvara i fredsförhandlingarna och den nuvarande fredsprocessen. I rapporten fastslogs att kvinnor spelat en nästintill intetsägande roll i det fredsarbete som hittills bedrivits och att strukturerna som för närvarande skapas genom fredsavtalet måste ge samma utrymme och möjligheter för kvinnor som för män. Det behövs även ett stort politiskt kunnande bland den kvinnliga befolkningen för att kunna ta sig in på den politiska arenan och påverka sin situation. Kvinnor vill få ett politiskt inflytande, såväl inom fredsprocessen som politiken i allmänhet. Många kvinnor som intervjuats för rapporten uttryckte oro över att fredsavtalet kommer komma män till godo mer än kvinnor och att kvinnliga före detta kombattanter exempelvis inte kommer få ta del av de förmåner som förhandlats fram i fredsförhandlingarna.

Aktiv kvinnoorganisation

Det är viktigt att inte se detta problem som något isolerat för Aceh, speciellt inte som ett muslimskt samhälle som vi i väst gärna klandrar för kvinnoförtryck och diskriminering. Inte bara den indonesiska regeringen och GAM prioriterar män, utan även de internationella organisationerna på plats ger ett mycket torftigt utbud för att möjliggöra ett faktiskt kvinnligt inflytande i politiken.

En massrörelse av aktiva engagerade kvinnor har själva organiserat sig med hjälp av en mycket liten lokal budget för att få utbildning och träning i olika politiska system, demokratins grunder och hur man skapar ett politiskt parti, hur man röstar etc. Organisationen har tagit Aceh med storm och har i år samlat mer än ett-hundratusen kvinnor i olika demonstrationer över hela Aceh. Denna lokala kvinnoorganisation, LINA (*Liga Inong Aceh*) med Shadia Marhaban som ordförande, samarbetar med liknande rörelser i Sydafrika och Filippinerna och har på bara några månader lyckats utbilda mer än 200 kvinnor som i sin tur utbildar andra kvinnor i sina respektive städer och byar. I jakt på att få kapital för att fortsätta sitt arbete har dessa kvinnor kontaktat många av de hundratals internationella hjälporganisationerna på plats i Aceh för att uppnå ett större kunnande om politiska strukturer och faktiskt inflytande i maktens korridorer. Men de flesta erbjuder endast hjälp till kvinnor i form av så kallad *Livelihood training*, dvs. olika försörjningsmetoder. Att kunna försörja sig själv och sin familj är givetvis viktigt och ett stort steg

Kvinnodemonstrationer över hela Aceh mot den lag för Aceh som Indonesien antagit (logon) inför firandet av 1-årsdagen av MoUn.

speciellt för kvinnors självständighet, men vi måste också inse vikten av högre utbildning i hur samhället är uppbyggt och vilka vägar man kan gå för att påverka sin situation och samhället man lever i. Att arbeta med en faktisk och praktisk förbättring av kvinnors situation i samhället genom politisk utbildning och kräva plats i olika maktstrukturer är något som på sikt kommer kvinnor tillgodo även ekonomiskt.

Shadia Marhaban talar till demonstranterna vid en av demonstrationerna mot den lag för Aceh som Indonesien antagit (logon) inför firandet av 1-årsdagen av MoUn.

Acehs kvinnor behöver stöd

För att socialisera fredsavtalet och involvera kvinnor i samhällsstrukturerna och stärka kvinnors delaktighet i fredsbygget måste omvärldens donatorer ta sitt ansvar och stödja det arbete som redan påbörjats. I FN:s resolution 1325 slås fast att avsaknaden av kvinnor vid fredsförhandlingar och fredsprocesser är ett globalt problem som alla länder måste arbeta med på olika nivåer. Att fredsförhandlingarna i Helsingfors tog så lite del av kvinnors erfarenheter och att kvinnor var representerade i så liten utsträckning, i synnerhet från den indonesiska regeringens sida, är ett tecken på hur

Shadia Marhaban talar med en representant för den europeiska övervakningsstyrkan AMM.

lång väg Indonesien fortfarande har att gå i sin genuspolitik och förverkligandet av en nation där män och kvinnor på lika villkor deltar i samhällets uppbyggnad. Förhoppningen hos mig är stor att Aceh med rätt hjälp kan uppnå så mycket mer i denna fråga. Viljan finns, var finns resurserna?

*Text Anna Tulin
Foto Yazid Alfata*